

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 317/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti J. M. a I. M., obaja bytom Spolková republika Nemecko, zastúpených JUDr. M. M., B., ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 105/96, takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. M. a I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 105/96 porušené nebolo.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 317/06 z 10. októbra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. M. a I. M. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 105/96.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 27. mája 1996 domáhali zaplata sumy 8 025 Sk s prísl. proti K. Š. (ďalej len „žalovaná“).

Okresný súd podaním sp. zn. Spr 839/06 doručeným ústavnému súdu 19. apríla 2007 predložil k sťažnosti vyjadrenie, v ktorom je uvedená aj podrobná chronológia priebehu napadnutého konania od doručenia žaloby okresnému súdu. Priebeh konania bol nasledovný:

- „- dňa 25. 06. 1996 bol určený termín pojednávania na 20. 08. 1996,*
- dňa 20. 08. 1996 na pojednávaní boli vypočutí žalobcovia, žalovaná sa na pojednávanie nedostavila, pojednávanie bolo odročené na 17. 09. 1996,*
- dňa 17. 09. 1996 pojednávanie opätovne bolo odročené, nakoľko nedostavila sa žalovaná, dostavila sa jej právna zástupkyňa bez predloženia plnej moci, ďalšie pojednávanie bolo určené na 10. 10. 1996,*
- dňa 19. 09. 1996 bol urobený dotaz na VÚB,*
- dňa 10. 10. 1996 pojednávanie opäť bolo odročené, ale na neurčito, nakoľko sa*

nedostavila žalobkyňa v 1. rade a nedostavili sa ani žalovaná a jej právna zástupkyňa,

- dňa 15. 10. 1996 súd urgoval správu od VÚB,

- dňa 05. 11. 1996 bola vyžiadaná správa ohľadne nájomných zmlúv, odpovede na súd boli doručené 08. 11. a 19. 11. 1996, spis podľa úpravy sudkyne bola uložená na lehotu do 31. 01. 1997 a potom do 28. 02. 1997 z dôvodu, že voči sudkyňi zrejme v inom konaní bola vznesená námietka zaujatosti,

- dňa 04. 03. 1997 terajšia podpredsedníčka súd vec pridělila do oddelenia sudkyne JUDr. K. pre vylúčenie sudkyne JUDr. M. S.,

- dňa 12. 03. 1997 podľa úpravy podpredsedníčky súdu vec bola pridelená do oddelenia sudkyne JUDr. A. V. (...)

Sudkyňa JUDr. A. V. dňa 13. 03. 1997 určila termín pojednávania na 10. 04. 1997, dňa 08. 04. 1997 bolo zo strany žalobcov voči sudkyňi vznesená námietka zaujatosti, pretože pojednávanie zo dňa 10. 04. 1997 bolo odročené na neurčito, v tejto zápisnici sudkyňa uznesením žalobcom uložila poriadkovú pokutu, sudkyňa zároveň účastníkov oboznámila s tým, že toto konanie mala v úmysle prerušiť poukazom na konanie vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96, dňa 30. 04. 1997 žalobcovia predložili zdôvodnenie námietky zaujatosti voči sudkyňi,

- dňa 06. 05. 1997 sudkyňa sa písomne vyjadrila k námietke zaujatosti,

- dňa 09. 05. 1997 dala úpravu na predloženie spisu na krajský súd, ktorý dňa 21. 05. 1997 vyslovil, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, spisový materiál na tunajší súd bol vrátený 17. 06. 1997,

- dňa 09. 07. 1997 bolo vypracované uznesenie o uložení poriadkovej pokuty pre žalobcov, proti uzneseniu žalobcovia dňa 08. 08. 1997 podali odvolanie,

- dňa 08. 09. 1997 sudkyňa dala pokyn na vydanie výzvy na doplnenie odvolania, na ktorú výzvu odpoveď bola doručená 07. 10. 1997,

- dňa 08. 10. 1997 sudkyňa dala pokyn na opätovné doručenie uznesenia krajského súdu a prešetrenie pobytu právnej zástupkyne žalovanej,

- dňa 08. 12. 1997 bol daný pokyn na predloženie spisu na krajský súd, ktorý uznesením zo dňa 15. 01. 1998 potvrdil uznesenie prvostupňového súdu o uložení poriadkovej pokuty, spisový materiál na súd bol vrátený 26. 01. 1998,

- dňa 27. 01. 1998 sudkyňa dala pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu,

- dňa 17. 02. 1998 na uznesení o uložení poriadkovej pokuty bola vyznačená právoplatnosť a bol daný pokyn na doručenie uznesenia do účtárne,

- dňa 12. 03. 1998 sudkyňa dala pokyn na uloženie spisu na lehotu za účelom sledovania priebehu konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96, v ďalšom pravidelne dávala pokyny na sledovanie priebehu konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96 a to 30. 04. 1998, 02. 09. 1998, 11. 01. 1999, 30. 03. 1999, 03. 05. 1999, 02. 11. 1999, 28. 02. 2000, 31. 05. 2000, 20. 07. 2000, 30. 10. 2000, 31. 01. 2001, 04. 07. 2001, 5. 11. 2001, 01. 02. 2002, 03. 06. 2002, 01. 10. 2002, 09. 01. 2003, 23. 05. 2003,

- dňa 03. 06. 2003 konanie až do právoplatného ukončenia sporu vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96 bolo prerušené, po doručení uvedeného uznesenia aj v ďalšom bol sledovaný priebeh konania sp. zn. 4 C 204/96 a to úpravami 02. 07. 2003, 03. 10. 2003, 16. 06. 2004, 30. 09. 2004, a od 04. 01. 2005 v mesačných intervaloch kancelária sledovala priebeh konania pod sp. zn. 4 C 204/96,

- dňa 27. 06. 2006 bola daná úprava na založenie spisu na lehotu do konca októbra 2006,

- dňa 30. 01. 2007 bola daná ďalšia úprava na uloženie spisu na lehotu do konca marca 2007.

Konanie vedené pod sp. zn. 4 C 204/96 doteraz nie je právoplatné skončené. Spisový materiál t. č. sa nachádza na Krajskom súde v Trnave. Priebeh uvedeného konania ako predsedníčka súdu osobitne sledujem.

Vo veci sp. zn. 8 C 105/96 som riešila sťažnosť sťažovateľov J. M. a I. M. na prietahy v konaní. V uvedenej sťažnosti som zaujala také stanovisko, že sudkyňa skutočne mala úmysel toto konanie poukazom na konanie 4 C 204/96 ešte dňa 10. 04. 1997 prerušiť. Vyslovila som názor, že zrejme kvôli neustálym útokom na jej osobu zo strany sťažovateľov toto uznesenie opomenula vydať. Konala však po celý čas, akoby konanie bolo prerušené, preto sťažnosť na prietahy v konaní som posúdila ako neopodstatnenú.

Podľa môjho názoru aj keď uznesenie o prerušení konania bolo vydané až 03. 06. 2003 sudkyňa vo veci aj do uvedeného obdobia pravidelne sledovala priebeh súvisiaceho konania, ktoré konanie doteraz nie je právoplatne skončené, preto by som ani toto obdobie nepovažovala za obdobie, v ktorom súd konal so zbytočnými prietahmi (...)“.

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovatelia namietajú zbytočné priet'ahy, je ich nárok na zaplatenie neuhradeného nájomného za užívanie bytu v sume 8 025 Sk s prísl.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy na všeobecných súdoch a podklad pre rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. Ani okresný súd nenamietal, že ide o právne a skutkovo zložitú vec. Na druhej strane na doterajší priebeh konania malo vplyv to, že vec úzko súvisí s iným sporom účastníkov vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 204/96, ktorý nie je dosiaľ právoplatne skončený (v dôsledku ktorého aj okresný súd konanie prerušil).

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že na doterajšej dĺžke konania mali podiel aj sťažovatelia.

Sťažovatelia zaplatili súdny poplatok až na základe výzvy okresného súdu a dvakrát podali námietku zaujatosti proti sudkyni okresného súdu, ktorej Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) nevyhovel. Proti rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty podali odvolanie, ktoré však odôvodnili až na výzvu okresného súdu. Bez významu nie je ani skutočnosť, že sťažovatelia sa v období od 12. marca 1998 do 3. júna 2003, keď bolo konanie prerušené, na priet'ahy v konaní nest'ážovali. Sťažnosť na priet'ahy v konaní zaslali predsedníčke okresného súdu až 23. mája 2003.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovatelia v sťažnosti nekonkretizovali žiadne obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. V sťažnosti napádajú len doterajšiu dĺžku tohto konania. Ústavný súd zistil, že v období od podania žalobného návrhu 27. mája 1996 do 8. decembra 1998, keď bol spis zaslaný krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov proti poriadkovej pokute, v zásade prevládalo plynulé konanie okresného súdu, keď sa uskutočnili doteraz všetky nariadené pojednávania. V tejto dobe sa spis niekoľkokrát nachádzal na krajskom súde jednak z dôvodu odvolania sťažovateľov proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty a jednak z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti sťažovateľov proti konajúcej sudkyňi. Okresnému súdu však možno vytknúť to, že vykonal dokazovanie vo veci iba na pojednávaní 20. augusta 1996 a že ďalšie pojednávania odročoval pre neúčast' žalovanej bez toho, aby využil poriadkové opatrenie podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku (napr. uloženie poriadkovej pokuty, predvedenie a pod.), aby zabezpečil jej účasť na pojednávaniach a aby získal jej vyjadrenie k žalobe. Okresný súd žalovanú doteraz vôbec nevypočul a nemá ani jej vyjadrenie k žalobe.

V období od marca 1998 do mája 2003 okresný súd v pravidelných intervaloch iba sledoval, či súvisiace konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 204/96 bolo právoplatne skončené. Na nečinnosť konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96 podali sťažovatelia sťažnosť ústavnému súdu. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 197/02 zo 16. apríla 2003 vyslovil porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tomto konaní a okrem príkazu na konanie danému okresnému súdu priznal sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie každému po 40 000 Sk.

Uznesením sp. zn. 8 C 105/96 z 3. júna 2003 okresný súd konanie prerušil až do právoplatného ukončenia sporu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C 204/96. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu konanie vedené pod sp. zn. 4 C 204/96 nebolo právoplatne skončené.

Z uvedenej analýzy postupu konania okresného súdu ďalej vyplýva, že okresný súd v období od 12. marca 1998 až do 3. júna 2003 (keď konanie vedené pod sp. zn. 8 C 105/96 právoplatne prerušil) vo veci nevykonal žiaden úkon. Samotní sťažovatelia si však boli vedomí prekážky postupu konania, ktorá spočívala v súbežne prebiehajúcim konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/96, od výsledku ktorého záviselo rozhodovanie sporu vedeného pod sp. zn. 8 C 105/96. Zrejme to bol aj dôvod, prečo sa v tomto štádiu konania na nečinnosť okresného súdu nestážovali. Podľa zistenia ústavného súdu akceptujúc aj vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, konajúca sudkyňa počas tohto obdobia priebežne sledovala priebeh konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96, o čom boli v spise zaznamenané úpravy.

Od 3. júna 2003 je konanie vedené pod sp. zn. 8 C 105/96 prerušené. Podľa judikatúry ústavného súdu nečinnosť súdu v dôsledku existencie prekážky jeho postupu vytvorenej zákonom ustanoveným postupom (napr. právoplatným uznesením o prerušení konania), tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietáhy v súdnom konaní (m. m. II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02).

Vzhľadom na to, že ústavný súd porušenie označených základných práv sťažovateľov nevyslovil, o ich ďalších požiadavkách už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2007